

Sabina A. Nowak

Rola refleksji i samooceny w rozwijaniu zintegrowanych umiejętności językowo-przedmiotowych w szkole wyższej

Streszczenie w języku polskim

Celem pracy doktorskiej było zbadanie roli refleksji i samooceny w trzech różnych kontekstach edukacyjnych zintegrowanego kształcenia językowo-przedmiotowego (ang. *content and language integrated learning* - CLIL). Badanie przeprowadzono w latach 2009-2011 w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie, oraz w 2011-2014 w Jagiellońskim Centrum Językowym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W badaniu wzięło udział 184 studentów (136 kobiet i 48 mężczyzn w wieku 20-28 lat). Uczestników podzielono na 3 grupy, grupę *pilotażową* (GP), *główną* (GG) i *kontrolną* (GK).

Na podstawie badania możliwe było potwierdzenie trzech hipotez i udzielenie odpowiedzi na jedno główne i trzy szczegółowe pytania badawcze. Główną metodą było badanie w działaniu (ang. *action research*) i metoda dokumentów osobistych. Otrzymane dane poddane zostały analizie **jakościowej** (analiza tekstów narracyjnych, obserwacja, wywiad, studium przypadku) i **ilościowej** (listy obecności¹, listy kontrolne, raporty samooceny, kwestionariusz).

Głównym założeniem pracy było wprowadzenie refleksji i samooceny, które rozwijając umiejętności metapoznawcze uczących się, integrowałyby nabywanie umiejętności językowych i przedmiotowych. Opierając się na *dziennikach kształcenia*, wykorzystano refleksję i samoocenę do zwiększenia efektywności uczenia się i skutecznego wykonywania działań komunikacyjnych w kontekście CLIL. Poprzez udział uczących się

¹ Tutaj w znaczeniu liczby „wejść” na platformę uniwersytecką Pegaz.

w specjalistycznym *dyskursie i dialogu edukacyjnym* podjęto próbę określenia konstruktów refleksyjnych dzienników kształcenia i wyznaczenia ich rubryki² oraz charakteru interakcji zachodzącej między studentami.

W **części teoretycznej** opisane zostały następujące zagadnienia dotyczące: teorii uczenia się, zintegrowanego kształcenia językowo-przedmiotowego (CLIL), refleksji, samooceny i dzienników (ang. *journals*). W **części praktycznej** analizie poddane zostało podejście do uczenia się zorientowane na działanie (ang. *action-oriented learning*) i ocenianie pomagające się uczyć (ang. *learning-oriented assessment*) w podejmowaniu różnego typu zadań edukacyjnych. Głównym założeniem było wykorzystanie dzienników kształcenia do rozwijania umiejętności metapoznawczych i efektywnego rozwijania sfery kognitywnej, afektywnej oraz psychomotorycznej. Zaprezentowany w pracy model teoretyczny rozwoju refleksyjnej praktyki w CLIL posłużył jako paradygmat w procesie kształcenia kompetencji łączących ze sobą wymienione sfery

Empiryczne podejście do analizy danych było próbą określenia roli, jaką odgrywa dokonywanie refleksji i samooceny w kształtowaniu kompetencji ogólnych i komunikacyjnych studentów w szkole wyższej. Zasadniczym celem badania było określenie, czy z punktu widzenia glottodydaktyki „poznawczo-funkcjonalnej” dokonywanie refleksji i samooceny miałyby wpływ na rozwój umiejętności uczących się. W pracy przedstawione zostały powody, dla których warto rozwijać umiejętności refleksji i samooceny u uczących się. Nadrzędnym priorytetem stało się także znalezienie i zastosowanie takiego sposobu oceniania, który odzwierciedlałby istotę zintegrowanego procesu uczenia się. Oceniania, które przekazywałoby uczącym się informację zwrotną o stopniu realizacji założonych celów, związanych ze specyfiką studiowanego przedmiotu i przyszłej pracy zawodowej.

² Rubryki w edukacji definiuje się jako „narzędzie oceniania, które przedstawia ściśle określone oczekiwania względem zadania“ (Stevens i Levi, 2005: 3).